

EXPO

Art kept me out of jail

Performance installations

by Jan Fabre 2001–2004–2008

19.03 → 19.09.10

Jan Fabre katapulteerde zichzelf in 1982 uit de marge meteen internationaal in de schijnwerpers met zijn *Het is theater zoals te verwachten en te voorzien was* en bestendigde dit beeld twee jaar later met *De macht der theaterlijke dwaasheden*. In het verlengde daarvan werd hij ook in de beeldende kunstscène een gewaardeerd kunstenaar die in prestigieuze galerijen en musea zijn opwachting maakte.

Waar zijn theaterwerk en ook het latere beeldende werk sindsdien uitputtend bestudeerd werd, bleef alles wat Fabre voordien gedaan had, onbelicht. Hier en daar werden wel een paar vroege werken opnieuw onder de aandacht gebracht, zoals de *Theezakjeskamer* (1978, uitgevoerd in Watou in 1995), de reeks 8mm kortfilmpjes (1980–82) in een editie voor de VMHK in Gent, het *Neuslaboratorium* (1978–79) in de tuin van zijn ouders, of de *Wetskamer* (1979) en *Wetskelder* (1979) met zijn weckpotten in Fondation Claudine et Jean-Marc Salomon, château d'Arenthon, Alex (F) en het Musée d'Art Moderne et d'Art Contemporain (MAMAC) in Nice.

Amper gedocumenteerd vielen de eerste jaren van een enorme beeldende kunstactiviteit weg. Zo ontstond bij het grote publiek een beeld van theater, dans en opera enerzijds, en tekeningen, sculpturen, films en installaties anderzijds, die enkel apart geïnterpreteerd werden. Het M HKA ging in 2006 dan ook de uitdaging aan om een beeld te scheppen van de eerste jaren van Fabres kunstpraktijk.

Het M HKA gelooft in het belang van de voortdurende beweging als essentiële handeling in de kunstpraktijk van Jan Fabre. Wij zien Fabre als een oeuvrekunstenaar, een kunstenaar van wie het werk belangrijk is als één samenhangend geheel. De afzonderlijke werken krijgen hun energie en samenhang uit die bredere beweging met zijn vele inzetten. Het M HKA zocht in 2006 samen met Fabre een presentatievorm om hieraan uitdrukking te geven. Met aandacht voor beelden die geen kunstwerk zijn geworden maar wel kunst zijn, voor documentatie als enige overgebleven toegang tot zijn handelingen, voor klank en tekstflarden... Omdat Jan Fabre een 'homo faber' is, een doende mens, werd teruggegrepen naar een titel van de vroege tentoonstelling *Homo Fabere* (1981).

De kunst van Fabre is kunst die ontstaat uit handelen en die daar verder toe wil aanzetten. Door deze benadering wordt het schijnbare schisma tussen de theatermaker en de beeldende kunstenaar opgeheven. Dat wordt pas goed duidelijk bij een meer aandachtige benadering van Jan Fabres vroege artistieke praktijk, voorafgaand aan *Het is theater...* Parallel aan deze performanceactiviteit ontwikkelde Fabre werken die men installaties kan noemen maar die volledig verweven zijn met deze performance-inzet.

Het project *Homo Faber* bestond naast de M HKA tentoonstelling ook uit de gelijknamige presentatie in het Koninklijk Museum van Schone Kunsten (KMSKA), waar hij zijn werk op overtuigende wijze in relatie bracht met de collectie van het museum. In 2008 kreeg dit dubbelproject twee verlengstukken in Parijs: de veelbesproken tentoonstelling *L'Ange de la métamorphose* in het Louvre en de vijf uur durende performance *Art kept me out of Jail!*, rond de Franse gangster Jacques Mesrine. Deze grootmeester van de vermomming ontsnapte keer op keer uit de gevangenis, tot hij in 1979, zonder enige vorm van proces werd neergeschoten door de Franse politie. De figuur van Mesrine, als metafoor voor de kunstenaar als luis in de pels van de samenleving, houdt Fabre al lang bezig. In het Louvre, museum der musea, in de galerie Daru, tussen de antieke sculpturen en sarcophagen, vermomde Fabre zich—net als zijn 'gangsteridool'—telkens weer in andere gedaantes, om uiteindelijk onder een lang kogelsalvo te bezwijken aan de voeten van de *Nike van Samothrake*.

Fabre houdt van het medium performance omdat het zich onttrekt aan alle regels van de beeldende kunst en van het theater. In het Louvre keerde hij terug naar zijn artistieke roots. Bij zijn terugkeer uit Parijs besloot de kunstenaar om de video-opnames van deze spraakmakende performance te schenken aan het M HKA, dat reeds zorg draagt voor zijn vroege performance-video's. Naar aanleiding van de schenking en het verschijnen van de bijhorende publicatie zal het M HKA deze opnames vanaf het voorjaar 2010 voor het eerst tonen, onder andere in combinatie met die van twee andere belangrijke performances *Sanguis/Mantis* (Polysonneries Festival, Lyon 2001)—waarin hij gehuld in een loodzwaar harnas tekeningen maakte en teksten schreef met zijn eigen bloed—en *Virgin/Warrior* (Palais de Tokyo, Parijs 2004)—een performance met Marina Abramović die onder andere ging over het idee van vergiffenis en van de kunstenaar-krijger.

Meer info over de publicatie vind je terug in onze boekenrubriek op p 43.